

Posudek oponenta disertační práce mgr. Michala Trčky
“Fenomén deteritorializace: Vysílání pracovníků do České republiky”

předkládané v roce 2019 na Ústavu politologie Filosofické fakulty University Karlovy

Stručná charakteristika práce

Práce tematizuje problematiku vysílání pracovníků v EU. Problematiku této ojedinělé formy pracovní migrace sleduje ve dvou liniích: jako specifický projev deteritorializace státu, hranic a práce a zároveň analyzuje diskusi, kterou vyvolalo utváření evropské legislativy upravující vysílání pracovníků. Diskurzivní analýza je přitom omezena na poměrně úzký vzorek – na české účastníky tripartity, na vládní úrovni pak na premiéry a funkčně příslušné ministry, na úrovni odborů a organizací zaměstnavatelů na oficiální výstupy.

Stručné hodnocení práce

Předložená práce má jasný rozvrh, vychází z promyšleně zvolené metody a prokazatelně ji přiměřeně uplatňuje. Přehledná prezentace problémů a poznatků svědčí o odborné vyzrálosti předkladatele. V celku spolehlivě naplňuje standardy samostatné vědecké práce.

Podrobné zhodnocení práce a jejích jednotlivých aspektů

Pečlivě strukturovaná práce, která usilovně preferuje deskripci před hodnotícími soudy, s několika riskantními motivy. Nejproblematičtější z nich je pokus o uplatnění diskurzivní historické analýzy v redukované podobě, bez „lingvistického základu“ (12), resp. bez lingvistické dimenze (a ovšem také bez lingvistické kompetence autora). Subsumace jednotlivých topoi k formálně vystavěnému seznamu – částečně převzatému a bez konkrétního odůvodnění zásahů úpravenému – působí místy toporně, například když je pro usilovnou snahu o naplnění kolonky interpretováno jako *argumentum ad hominem*. (107) prohlášení Michaely Marksové o tom, že česká strana zvažuje zavedení administrativních opatření jako reakci na přílišnou rigorozitu kontrol českých řidičů kamionů ve starých zemích. Vazba závěrů a takto formalizované analýzy je nutně nezřetelná. Potíž ještě zvýrazňuje výsledek snahy o co nejrigoroznější vymezení textového souboru, ta vyloučila jiné než striktně oficiální promluvy.

Kapitola 3.1 „Fenomén deteritorializace: suverenita a hranice evropských států, práce a migrace“ působí dojmem příliš zestručnělého širšího textu. Úspornost vede k nesrozumitelným koruptelám (suverenita charakterizovaná „prvkem“ „moci nad vládou“ (20)) a k nahození motivů, které nejsou v souladu s přístupem v ostatních kapitolách disertace. Odmítnutí metodologického nacionalismu při analýze lokalizované na jeden stát, popis vestfálského pojetí státu s tím, že není zmíněna suverenita práva (na kterou naráží problém pracovně právních vztahů vysílaných pracovníků) a suverénní vynuovení pravidel. Zajímavé rozlišení institucionálních a sociálních hranic (20) zůstává později v textu nevyužito. Deteritorializace hranic nerozlišuje různé stupně a formy z hlediska vnitřních hranic EU a hranic s třetími zeměmi a toto rozlišení pak citelně chybí při zkoumání fenoménu vysílání pracovníků – občanů Ukrajiny do ČR.

Práce vychází z bohaté pramenné základny, zpracované s potřebnou mírou abstrakce, vhodně využívá tabulky a seznamy. Podíl vlastního inovativního poznání je zcela dostatečný.

Dotazy k obhajobě

Rozšiřujete historickou diskurzivní analýzu o deiktickou perspektivu. A v této souvislosti jste zaznamenal rozkolísanou topologii „my“ v promluvách Bohuslava Sobotky. Lze toto kolísání interpretovat jako komunikační strategii nebo bychom měli spíše zvažovat jinou interpretaci a pokud ano, jakou?

Předložená disertační práce splňuje požadavky kladené na disertační práci, a proto ji doporučuji k obhajobě a předběžně ji klasifikuji jako prospěl.